

HAL
open science

Boekje over verre verwanten over het Kanaal: niet leuk maar lukewarm

Bert Cappelle

► **To cite this version:**

Bert Cappelle. Boekje over verre verwanten over het Kanaal: niet leuk maar lukewarm. 2011, pp.53.
halshs-00668988

HAL Id: halshs-00668988

<https://shs.hal.science/halshs-00668988>

Submitted on 10 Feb 2012

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

[Te boek]

Boekje over verre verwanten over het Kanaal: niet *leuk* maar *lukewarm*

Bert Cappelle

Leo Van Huyck, *Verholen verwanten: Verwantschap tussen woorden in het Nederlands en het Engels*. Leuven/Den Haag: Acco, 2010, ISBN 978-90-334-8042-3, 137 blz., 22,50 euro.

Wist je dat het Engelse woord *harvest* ('oogst(en)') en het Nederlandse woord *herfst* verwant zijn? Indien niet, dan denk je nu waarschijnlijk, "Ach, dat ik dit niet eerder zag!" Dat is het soort reactie dat Van Huyck, germanist en voormalig docent Engels, bij zijn lezer wil teweegbrengen. Het Engels en het Nederlands zijn twee West-Germaanse talen en bieden daardoor een ruime schat aan woorden met voor beide talen gemeenschappelijke roots. Soms is de spelling van verwante woorden aan weerszijden van het Kanaal zelfs identiek – denk maar aan *arm*, *hand*, *lip*, *lust*, *man*, *storm*, enzovoort. Maar vaak is er een vormelijk verschil tussen de verwante woorden, waardoor we niet stilstaan bij hun gedeelde voorouders. Zo zijn we ons er wellicht niet van bewust dat het Engelse *gate* ('poort') en het Nederlandse *gat* verwant zijn. Andere paren van zulke verholen verwanten zijn *cheap-koop*, *first-voorst*, *leaf-loof*, *spoon-spaan* en *straight-strekken*. En toch: als je even stilstaat bij de betekenis van die woorden, dan wordt hun verwantschap plots vanzelfsprekend.

Alleen jammer dat de auteur het niet de moeite waard vond om wat taalhistorische duiding te geven bij minder voor de hand liggende verwanten als *clean* en *klein*, *sad* ('droevig') en *zat* ('verzadigd'), of nog *thong* ('bikinistring') en *dwang*. Bij de verrassende paren die volgens de auteur zelf nochtans "enige toelichting verdienen", gaat een doorsnee bespreking als volgt:

clean (rein) – klein

Opmerkelijk is het grote verschil dat is ontstaan tussen 'clean' (schoon, proper, zuiver, rein) en het overeenkomstige woord 'klein' in het Nederlands. Aan de vorm is niet zo veel veranderd. De inhoud, daarentegen, verschilt grondig.

Dat was het dan. Met zo'n karige commentaar blijft de lezer onvoldaan. Helemaal geen begeleidende tekst, laat staan enige duiding, is er voorzien bij paren als *anger* en *eng*, *become* en *bekomen*, *mumps* ('de bof') en *mompelen*, *prank* ('schelmenstreek') en *pronken*, *skill* ('vaardigheid') en *(ge-/ver-)schil*, *write* en *rijten* en vele andere paren die gewoonweg in dorre lijstjes staan opgesomd.

Het boek is eigenlijk niet veel meer dan een lijst van lijstjes: ik telde niet minder dan zestig alfabetische opsommingen in het boekje, dat daardoor lijdt aan een gebrek aan coherentie en uniformiteit. De ongenummerde hoofdstukken variëren in lengte van vijfenvijftig bladzijden tot ternauwernood meer dan één bladzijde. Niet alleen verholen en zelfs "identieke" *verwante* woorden passeren de revue, woorden dus met een gedeelde voorouder, maar ook onder meer Engelse *leenwoorden* uit het Nederlands, zoals *offal* ('slachtresten') en *afval*. "Zij krijgen hun eigen bespreking," schrijft de auteur in zijn inleiding, "omdat ze zo dicht aanleunen bij de 'verholen verwanten', ook al zijn ze dat niet." (p. 10).

Maar ook voor het merendeel van de opgesomde ontleningen uit het Nederlands is er van een echte bespreking niet de minste sprake.

Erger nog is dat de weinige bindtekst die er is, kreunt onder de conceptuele kwakkels. Zo lezen we in de inleiding dat woorden als *democracy* en *democratie* weliswaar geen verwante ‘Germaanse’ woorden zijn, wat klopt, maar “natuurlijk wel verwant zijn als we teruggaan naar het Indo-Europees” (p. 9), wat nergens op slaat. En in een reeks “opvallende gevallen van verwante woorden waarbij de invloed van Romaanse woorden een belangrijke rol heeft gespeeld” (p. 60) – waarlijk, een invloed die een rol speelt! – drukt de auteur ons bij *earnest-ernst* op het hart: “Alleen ‘earnest’ en ‘ernst’ zijn verwant. ‘Serious’, uit het Frans afkomstig, is dat niet” (p. 61). Serieus? Was er een risico dat iemand misschien *serious* ook als een verwant woord had beschouwd? En verwant waarmee trouwens, want twee woorden kunnen verwant zijn met *elkaar*, maar hoe kan één woord dat nu zijn? Dat is misschien haarkloverij, maar er rammelt wel degelijk wat aan dit werkje zonder diepgang. De inleiding maakt melding van een literatuurlijst die er bij nadere inspectie niet blijkt te zijn en de beloofde website met bijkomend materiaal geeft een 404-foutmelding (“Page not found”). Ons oordeel? Niet leuk maar lauw.